

שבוע עליות במערכת החינוך התשפ"ב

בסימן "הזדמנות שווה, הוגנות והכלה"

1. שבוע עליות ויום העלייה

שבוע הלמידה בנושא העליות לישראל יתקיים במערכת החינוך החל מיום ראשון, ד' במרחשוון התשפ"ב, 10.10.2021, ועד יום שישי, ט' במרחשוון התשפ"ב, 15.10.2021. השנה יהיה שבוע העליות בסימן "הזדמנות שווה, הוגנות והכלה" ובדגש על ציון 30 שנה לעלייה מאתיופיה במבצע שלמה ולעלייה הגדולה מברית המועצות. במהלך שבוע זה יילמד נושא העליות לארץ באופן מרוכז במסגרת תחומי הדעת והפעילות החברתית ויתקיים גם במסגרת הלמידה מרחוק.

שבוע העליות מתקיים במערכת החינוך מדי שנה בסמיכות ל"יום העלייה" שחל בי"ז בחשוון, "יום העלייה" על פי חוק. מועד זה נקבע בשל סמיכותו ליום השבת שבו קוראים בתורה את פרשת "לך לך" העוסקת בעלייתו של אברהם אבינו לארץ. מטרת החוק לקדם את שילוב התרבויות השונות בחברה הישראלית על ידי הוקרת תרומת העולים למדינת ישראל במהלך התקופות השונות ועד ימינו אלה.

בדברי ההסבר להצעת החוק נכתב: "העלייה לארץ ישראל הייתה ועודנה נכס צאן ברזל לשמירת מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולביסוסה לעתיד. כבר מימיה הראשונים של הציונות המודרנית הוכרה העלייה כערך עליון, שאותו יש לשמר ואף לחזק, תוך העברתו מדור לדור".

2. הקדמה

מדינת ישראל נבנתה, בין היתר, על ידי עולים שהגיעו לארץ טרם הקמתה ולאחר כינונה. מפעל העלייה הוביל לבניית החברה הישראלית המגוונת ורבת-התרבויות, והוא אחד מהמאפיינים המייחדים את עם ישראל ואת מדינת ישראל. רבים בחברה הישראלית הם עולים או צאצאים למשפחות עולים, ולהם מורשת משפחתית הנטועה בעלייה לארץ.

השנה יתקיים שבוע העליות במערכת החינוך בסימן הנושא השנתי "שותפות ואחדות", במטרה לקדם חברה רבת-תרבותית המבוססת על קבלת השונה ומטפחת את השותפות והערבות ההדדית בחברה הישראלית. יושם דגש על היכרות עם המאפיינים ועם ה"קודים" התרבותיים של קבוצות האוכלוסייה השונות המרכיבות את החברה.

גם שגרת הקורונה מציבה בפנינו כחברה אתגרים, מורכבויות והתמודדויות. אנו עדים לסיפורים של צמיחה הן ברמת הפרט הן ברמת הקהילה כגון ערבות הדדית, דאגה לפרט ועוד.

בסיפורי העלייה נשים דגש על "הצמיחה מהאתגרים שבדרך". נוכל למצוא סיפורים אישיים של מצבי משבר, שותפות ואחדות שיצרו הזדמנות לצמיחה ולגבורה. האתגרים שבהם נתקלו העולים

ומשפחותיהם והדרכים שבהן התמודדו מעניקים השראה ולמידה על כוחו של הפרט, על כוחה של הקבוצה, על נחישות, על התמודדויות ועל מנהיגות.

3. מטרות שבוע העליות

- לימוד נושא העליות והכרת תרומתם של העולים למדינת ישראל.
- חיזוק תחושת השייכות של התלמידים העולים והעצמתם.
- יצירת קשרים קרובים בין כלל באי מוסדות החינוך לבין התלמידים העולים.
- חיזוק השותפות והאחדות המבוססות על קבלת השונה והכרה בשונות התרבותית כמשאב חינוכי ולאומי - "לחגוג את המגוון".
- היכרות עם סיפורים אישיים של עולים.
- הנחלת תפיסת הכלה של ייחודיות של העולים בקרב החברה הקולטת בבית הספר.

4. דגשים בתהליך הלמידה

עלייה ארצה אינה נקודה בזמן אלא רצף של תהליכים, ביניהם פְּרָדָה מארץ מוכרת, מחברים, קרובי משפחה, שפה ותרבות. לזה מתווסף המהלך הפיזי של מעבר מארץ המוצא לישראל ותהליכי הקליטה וההסתגלות לארץ החדשה.

לימוד על אודות העליות לישראל, ובכללן העלייה הממשיכה גם בימים אלה, מקדם את הבנת תרומתם של העולים למדינה ואת ההכרה ביתרון של יצירת חברה רבת-תרבותית. האתגרים שעומדים מתמודדים העולים בתקופה זו בצל הקורונה מעמיקים את האחריות ואת הצורך בערבות הדדית וביצירת חיבורים ושותפויות.

הלימוד מזמן לתלמידים מציאת נקודות חיבור עם חבריהם העולים, התבוננות בהיסטוריה המשפחתית שלהם עצמם ועיסוק בהיבטים הרגשיים של תהליך ההגירה. תהליך זה כרוך באיבוד המוכר, באובדן היכולת לתקשר בשפת האם במרחב הציבורי, בפְּרָדָה מבני משפחה ומחברים ולעיתים גם בויתור על ערכים המאפיינים את תרבות המוצא. מורכבות זו מתעצמת היום, בתקופה של בידוד חברתי ומשבר עולמי.

עם זאת, זהו תהליך ייחודי הטומן בחובו את ההזדמנות גם להעשיר ולחזק את העולה ואת החברה כולה. תהליך הלמידה יתקיים בשבוע זה במסגרת שעת חינוך, תחומי הדעת והפעילות החברתית – בלמידה פנים מול פנים או מרחוק, בהתאם לתוכנית הבית ספרית ולמתווה "שגרת קורונה".

5. חומרי למידה ופעילויות לשבוע העליות

חומרי למידה ופעילויות לשבוע העליות נועדו לסייע למוסדות החינוך בתכנון המהלך הלימודי של שבוע זה. החומרים מפורסמים [בפורטל עובדי הוראה במרחב הפדגוגי](#).

החומרים פותחו בידי צוות האגף לקליטת תלמידים עולים במנהל הפדגוגי, בשיתוף המזכירות הפדגוגית, מנהל חברה ונוער, אגפים במנהל הפדגוגי והמפמ"רים בתחומי הדעת השונים: היסטוריה, ספרות, אזרחות, מולדת, גאוגרפיה, תנ"ך, עברית-חינוך לשוני, תרבות יהודית-ישראלית ומקצועות האומנות השונים. כמו כן הוכנו פעילויות חברתיות בידי מנהל החברה והנוער.

בשאלות אפשר לפנות אל גב' שירה ישעיהו, מדריכה ארצית באגף קליטת תלמידים עולים,

טלפון: 050-6280282, דוא"ל shirakr2@education.gov.il